Nr. 4699.

CURRENDA XX.

A. D. 1876.

TYTUŁ X.

O niedostatkach i uchybieniach we mszy św. odnośnie do miejsca, czasu i przyborów potrzebnych do godnego sprawowania mszy świętéj.

Rubryka wylicza pod liczbą piérwszą (*Rubr. X. de defect. in celebr. Miss.*) długi szereg uchybień, niedostatków odnoszących się do okoliczności miejsca, czasu, przyborów należytych. Zastanowimy się nad każdém z nich z osobna dla tém lepszego zrozumienia rzeczy. I tak:

a) grzeszy kapłan, jeżeli odprawia mszę św. nie na poświęconém, i od biskupa po temu przeznaczoném miejscu. Zakaz odprawiania mszy św. na miejscu niepoświęconém obowiązuje pod grzechem ciężkim, jak to łatwo poznać z tych słów prawa kanonicznego: *Nullus presbyter praesumat Missam celebrare, nisi in consecratis ab Episcopo locis, qui sui particeps de caetero voluerit esse sacerdotii* (*De Consecrat. d. 1. Nullus Presbyter*). oraz z dekretu koncylium Trydenckiego Sess. 22. *de observandis et vitandis in celebratione Missarum.* Miejscami do odprawiania mszy św. przyzwoitémi są najprzód: kościół konsekrowany, następnie kościół pobłogosławiony, jako téż kaplica publiczna *oratorium publicum*, tudzież kaplica prywatna *oratorium privatum* do odprawiania mszy św. przeznaczona, — wreszcie każde miejsce przyzwoite, jakkolwiek do użytku świeckiego służące, jeżeli tylko od zwierzchnika duchownego, jego zastępcy, lub kogo innego upoważnienie po temu mającego, raz lub więcéj razy przy nadarzonéj sposobności, na odprawienie służby bożéj zostało przeznaczoném. W razie potrzeby, można na każdém byle przyzwoitém miejscu, mszę św. odprawić; taka potrzeba zachodzi zdaniem doktorów, z którymi się i Lugo zgadza: *a*) jeżeli się zgromadziła w czasie uroczystości tak wielka liczba wiernych, iż ich kościół pomieścić nie może, *b)* gdy się wojsko znajduje w obozie, albo téż żeglarze sposobią się do podróży morskiéj. *c*) jeżeli pielgrzymi przez dłuższy czas, n. p. od miesiąca, nie słuchali mszy św., albo téż w dniu świątecznym na niéj być niemogli;

b) nie wolno odprawiać na ołtarzu nie konsekrowanym, jako téż na ołtarzu, który stracił poświęcenie,

c) nie godzi się odprawiać mszy św. na ołtarzu, który nie jest przykryty trzema obrusami. Obrusy powinny być płócienne, poświęcone, z lewéj i sprawéj strony aż do ziemi sięgające.

d) grzechem jest odprawiać przy świécach nie woskowych. Kongregacya obrzędów dekretem z dnia 16. Września 1843, tudzież z dnia 7. Września 1850 zabroniła używanie świéc stearynowych. Rubryka żąda, aby w czasie konsekracyi paliła się trzecia świéca, lecz przepis ten zadawniony nawet w samym Rzymie nie bywa zachowywanym. Ktoby bez światła odprawiał mszę św. grzeszyłby ciężko, wedle jednozgodnéj nauki doktorów, nawet wtenczas gdyby zachodziła konieczna potrzeba, to zdanie podziela i Ś. Alfons n. 394. Zatém kapłan powinien odejść od ołtarza, jeżeliby światło zgasło przed konsekracyą; powinien zaś dokończyć mszy św., jeżeliby świéce zgasły po konsekracyi, w tym bowiem razie prawo boskie żądające dokonania ofiary św. przeważa przepis kościelny. O materyi z któréj świéce do mszy św. powinny być robione, pisze Kardynał Lugo: *Communis sententia exigit ceram propter consuetudinem universalis Ecclesiae, quam approbat regula Missalis, ubi exiguntur duae candelae cereae. Alii tamen in casu necessitatis licere dicunt cum alio lumine, si absit scandalum, quos congerit et sequitur Diana, quorum aliqui id extendunt ad candelam ex adipe vel sevo, ut Laymann, Nugnus et alii.* Kongregacya obrzędów dyspensowała Missyonarzy Oceanii od obowiązku używania we mszy św. świéc woskowych, a to z powodu prawdziwéj potrzeby. W razie tedy prawdziwéj potrzeby, można użyć świéc łojowych, stearynowych, oliwy, nafty, a nawet gazu.

e) Wykracza kapłan, jeżeli nie w przepisanym czasie sprawuje ofiarę św.; czas właściwy trwa od zarania aż do południa. Pasqualigo tłomacząc pobudkę, dla któréj kościół określił czas, w którym ma być sprawowaną ofiara mszy św. powiada: „*quod noctu celebrare est incongruum, praesertim propter occasiones, quas perversi homines arripere possent, male agendi, si noctu convenirent ad audiendam missam. Rursus, cum in Missis soleat distribui Communio, praesertim antiquitus, extra quas non solebat distribui, non debuit celebratio missarum ultra illam horam, in qua communiter solent homines prandere et se reddere inhabiles ad suscipiendam Eucharistiam, continuari.* Ponieważ atoli to określenie czasu moralnego nie jest matematyczném, lecz moralném, przeto można zdaniem doktorów wyjść ze mszą przed świtaniem, byle jéj tylko przed świtaniem nie skończyć. *(S. Alfons l. VI. n. 341).* Zatém wolno na 2. godziny przed wschodem słońca odprawiać mszę św. Sporer powiada: „*auroram hic esse accipiendam moraliter cum majori latitudine ex usu communi; ideoque Germanis aliisque Septentrionalibus nullum esse movendum scrupulum peccati, licet in hieme multo ante auroram sacrificent*; nadto utrzymują doktorzy, że wolno jest wyjść znacznie wcześniéj ze mszą św. gdy się rozchodzi o podanie wiatyku choremu, — tudzież, gdzie taki zwyczaj istnieje aby sługi, rzemieślnicy mogli być na mszy św., — wreszcie, jeżeli jest po temu przywiléj od papieża, lub biskupa. Henriguez utrzymuje nadto, że wolno odprawić mszę św. kapłanowi wybierającemu się w drogę. — Zgodnie z duchem rubryki można wyjść ze mszą św. przed samém południem. Lecz wolno rozpocząć mszę świętą i po południu, t. j. po 12. godzinie, aby dać choremu wiatyk, tak samo, jeżeli processya trwała aż do popołudnia, i w święto uroczyste wielka liczba wiernych obowiązaną jest wysłuchać mszy św., wreszcie w czasie pogrzebu, który się spóźnił. *(S. Alfons l. VI. n. 443.)*

f) Kapłan nie powinien odprawiać mszy św., nie odmówiwszy wprzód jutrzni i Laudesów. Niektórzy moraliści utrzymują, że przepis odmawiania jutrzni i laudesów przed mszą św. jest tylko radą a nie przykazaniem ścisłém, lecz zdanie ściślejsze i prawdopodobniejsze (*Sententia communior et probabilior*) uczy, że lubo opuszczenie jutrzni i laudesów przede mszą św. nie jest grzechem ciężkim, z powodu, iż rubryka nie mieści w sobie *obligationem gravem*, ani téż takowéj nigdy w ogóle nie przypisywano rubryce, to przecież takie opuszczenie jest grzechem powszednim, jeżeli go nie usprawiedliwia żaden powód słuszny.

g) Nie godzi się odprawiać mszy św., jeżeli brakuje przyzwoitego stroju kapłańskiego. Prawo kanoniczne orzeka w téj mierze: *Modis omnibus convenit, ut quod quisque percepit in consecratione honoris, hoc retineat in oblatione vel perceptione suae salutis; si quis autem aliter egerit, excommunicationi subjaceat;* (*Can. Ecclesiastic. dist. 23;*) i zasie: *Vestimenta ecclesiastica, quibus Domino ministratur, et sacrata debent esse et honesta. Aliis in usibus non debeat frui quam in ecclesiasticis et Deo digis officiis.* (*Can. Vestim. de Consecrat. dist. 1.*)

Kapłan sprawujący ofiarę mszy św. nie jest zwykłym człowiekiem, lecz zastępcą Jezusa Chrystusa, powinien zatém występować w takim stroju, którymby się jako posłannik boży, jako pośrednik między Bogiem a ludźmi, z pomiędzy reszty wiernych wyróżniał. Grzeszy tedy kapłan ciężko, jeżeli nie mając na sobie szat świętych odprawia mszę św. jakikolwiek mógłby zachodzić wypadek, lub powód; grzeszy téż ciężko jeżeli odprawia: w szatach brudnych, podartych, chociażby nawet zachodziła potrzeba konieczna. Ś. Karol Boromeusz pisze w swéj: *Institutio de externo corporis habitu:* „*Vestibus non sordidis aut inquinatis, nec dilaceratis, sed mundis, et ad talos usque descendentibus, ordinique suo juxta provincialia nostra decreta congruentibus induatur.* Benedykt zaś XIV. pisze: *Profecto quis animo non commoveatur, cum videat sacerdotes togam sumere, ut vivos principes alloquantur, qui sane hominis conditionem non superant, grave autem aut molestum ducere, eandem vestem superinduere cum domo egrediuntur, ut tremendum Deo sacrificium offerant, divinumque Verbum in terras e coelo deducant? Institutio 34. §. IV.* Grzeszy wreszcie kapłan, jeżeli ubierając się do mszy św. umyślnie któréj z szat św. na się nie wdział. *Si aliquam illarum (vestium) consulto praetermitteret, tanquam mysteriorum contemptor mortaliter delinqueret. Secus si ex aliqna oblivione, vel aliqua negligentia id faceret. Sotus in 4. Sentent. dist. 13. q. art. 4.*

h) Nie godzi się odprawiać mszy św. w apparatach niepoświęconych od biskupa, lub kapłana władzę potemu mającego; wiedeński dziennik dyecezalny powiada w téj materyi: *Benedictionem amiserunt vestes, si ita discissae, laceratae, aut fractae fuerint, ut formam amiserint priorem, aut ad usum ad quem destinatae fuerunt, aptae non remaneant. Ut si ab Alba separata fuerit manica, et si illa ipsa eidem reassuatur, nova tamen benedictione indiget; et Cingulum si ita perfringatur, ut neutra ipsius pars ad cingendum idonea remaneat, quamvis iterum in medio connectatur, benedictum esse desinit, quod probae no-*

tent sacristae, qui nulla hujus habita ratione connectunt fracta, et sic cingula non benedicta persaepe ministrant. Władzę poświęcania szat kościelnych posiadają biskupi, nie na mocy jurysdykcyi biskupiéj, lecz na mocy święcenia biskupiego (*non vi jurisdictionis, sed vi ordinis*), zatem nie mogą jéj przelewać na prostych kapłanow. Téj władzy udzielił Leo X. przełożonym zgromadzeń duchownych, ale tylko o tyle, o ile tego potrzeby ich kościołów wymagają, jak to kongregacya obrzędów orzekła pod dniem 13. Marca 1632., 24. Sierpnia 1669; 18. Września 1666; 27. Sierpn. 1707; przy czém należy wiedzieć, że się benedykcya szat kościelnych nie powtarza, jeżeli już była nastąpiła lubo nieprawnie. S. R. C. 27. Sierp. 1707. Ojciec św. daje biskupom w tak zwanych Quinquennaliach władzę do upoważniania prostych kapłanów, aby mogli poświęcać potrzebne do mszy św. przybory, *delegandi simplicibus sacerdotibus potestatem benedicendi paramenta et alia utensilia ad Sacrificium Missae necessaria, ubi non intervenit sacra unctio.*"

i) Nie wolno sprawować mszę św. bez kleryka lub w ogóle ministranta. Niewiasta nie może służyć do mszy św. Ktoby bez koniecznéj potrzeby odprawiał mszę św. bez ministranta, grzeszyłby, zdaniem doktorów. ciężko. Za konieczną potrzebę należy uważać potrzebę konsekrowania wiatyku dla chorego, tudzież ścisły obowiązek wysłuchania mszy św. w niedzielę lub święto uroczyste, wreszcie, jeżeli w czasie mszy św. ministrant odszedł od ołtarza; w takim razie nie powinien kapłan przerywać mszy św., powiada Pasqualigo: *praeceptum de continuanda missa, licet ecclesiasticum, strictiori modo obligat quam praeceptum de ministro.* Co do ministrantów przepisuje dyecezalny dziennik urzędowy wiedeński: *Missale praescribit, ut minister superpelliceo sit indutus. Satagendum quoque est, ut minister sit debite versatus in responsis, quae ipsi obveniunt facienda, sit corpore nitidus et honeste vestitus: hoc enim exigit dignitas mysterii. Hinc turpe est, quotidie videre ministros in responsis ita balbutientes, ut praecise prima et ultima verba proferant, pariter et videre nonnullos in Altari ministrantes illotis manibus et facie, indiscriminata cæsarie, cum calceis ligneis et denudatis cruribus. Reflectant sacerdotes, an tales ministros in mensa profana sibi servire paterentur.* Kongregacya obrzędów św. dekretem z dnia 27. Sierpn. 1836. pozwala, aby w koniecznéj potrzebie niewiasta odpowiadała przy mszy św., jeżeli kapłan naprzód przygotował sobie wszystko, co potrzeba do mszy św. Tamburini każe sobie w podobnym razie tak radzić: *Semel, cum quidam sacerdos rusticaretur, coevenissetque multitudo agricolarum die festo ad audiendum sacrum; nec adesset, qui sciret sacro ministrare, unum ex illis rusticis summarie instruxit idem sacerdos; qui ad ipsius sacerdotis nutum missale transferret, vinum et aquam porrigeret, tintinnabuloque, cum s. Hostia elevaretur, signum daret: cæterum in reliquis sibi respondit Sacerdos: ita factum est, ut vix ministri defectus apparuerit. Recte factum, et simili necessitate non reprobandum!*

k) Nie wolno odprawiać mszy św., gdy nie ma kielicha z pateną przyzwoitego: Kubek powinien być złoty, lecz może być i srebrny, a nawet miedziany, lecz nie może być ze spiżu, ani z cyny. Podstawka kielicha może być według Merattego z każdego nawet

mieszanego kruszczu. Rubryka (*Rubr. 1. de ritu celebr. Miss.*) żąda, aby kubek był wewnątrz wyzłoconym; doktorzy twierdzą że rubryka nie obowiązuje w tym względzie sub mortali, że byłoby jednak grzéchem powszednim używać do mszy św. kielicha wewnątrz nie wyzłoconego a tylko ubóstwo kościoła wymawiałoby całkowicie od grzéchu, jak uczy Ś. Alfons. l. VI. n. 370. Tego samego zdania jest i Tamburini rozwiązując następujący wypadek: *Sacerdos quidam incidit in calicem et patenam ex argento, et inaurato quidem, sed semicorroso auro, ita ut partim aurea, partim argentea apparerent. Dixi potuisse rite in iis celebrari, quia ad ejusmodi inaurationem, modo subsit argentum, non adest saltem obligatio.* Nadto utrzymuje Quarti z niektórymi doktorami, że poświęcenie nie ginie wcale z tego powodu, kielich bowiem został cały poświęconym, zatém utrata niektórych cząstek nie pociąga za sobą utraty poświęcenia. Również powinna być i patena z wierzchu pozłoconą. Tak kielich jak i patena powinny być przez biskupa poświęconemi, i to tak dalece, że kapłan któryby się ważył sprawować ofiarę mszy św. w kielichu niepoświęconym, grzeszyłby ciężko, a nadto byłby obowiązanym według zdania doktorów powszechniejszego, podać biskupowi kielich do konsekrowania Ś. Alfons VI. n. 380. *Ratio est, quia ea, quae pendent ex institutione Ecclesiae non possunt suppleri alio ritu diverso ab eo, quem Ecclesia designat et determinat, quia Ecclesia alligavit talem effectum huic causae et non alteri. Sed consecratio, qua vasa altaris redduntur apta ad Sacrificium fuit instituta ab Ecclesia sub certis et determinatis ritibus et verbis per determinatas personas adhibendis: ergo non adhibito tali ritu et tali forma verborum per idoneam personam nunquam remanent vasa consecrata, id est calix et patena. Quarti p. II. tit. II. dub. 3.* Prócz tego orzekła kongregacya Ś. Obrz. dekret. z 14. Czerw. 1845 że kielich odzłocony ponownie, powinien być poświęconym; zarazem orzekła taż kongregacya, że exsekrowanie kielicha ręką lub jakiémkolwiek narzędziem przed daniem go do przelania lub odzłocenia jest nadużyciem, i jako takie wzbronionėm (*S. R. C. 20. April. 1822. Decretum general*) Jakkolwiek biskup konsekruje naczynia św. *jure proprio*, to przecież swéj władzy w téj mierze nie może przelać na prostego kapłana, ani nawet na opata, który na mocy przywileju papieskiego ma władzę konsekrowania kielichów w swym kościele; tak orzekła wyraźnie kongregacya Ś Obrz. dekretem z dnia 27. Września 1659.

l) Nie godzi się téż używać przy mszy św. korporałów, wprawdzie lnianych, od biskupa lub kapłana władzę po temu mającego poświęconych, lecz nieczystych, lub poplamionych. Pod korporałami rozumie rubryka palkę i właściwy korporał, jedno i drugie powinno być z czystego płótna; rozumie się samo przez się, że korporał nie powinien mieć we środku żadnych ozdób jedwabnych lub złotych; lecz palka może być z wierzchu haftowaną jedwabiem lub złotem, lub pokrytą materyą kolorową. byle tylko nie czarną, również nie wolno wyrabiać na palce godeł śmierci (*S. R. C. 10. Jan. 1852*). Spód palki powinien być zawsze płócienny.

m) Grzeszyłby kapłan, gdyby bez dyspensy odprawiał mszę św. z nakrytą głową. W dekrecie Urbana VIII. napisano: „*Nemo audeat uti pileolo in celebratione missarum*

sine expressa licentia Sedis Apostolicae, non obstante quacunque consuetudine. Mimo to utrzymują doktorzy, jako: Quarti, Pasqualigo, Eskobar, Tamburini i inni, że nie zgrzeszyłby ciężko kapłan, gdyby ze słusznych pobudek, *secluso contemptu et scandalo*, aż do kanonu pozostał z nakrytą głową, lecz dałby zgorszenie wiernym, oraz dowód nie uszanowania, gdyby aż do końca mszy św. nie odkrył głowy, jako twierdzi Ś. Alfons (*n. 397.* „*Non crederem esse mortale*, powiada Tamburini, (*Method. c. 7. §. 4. n. 1.*) *absque dispensatione, sed cum justa causa, puta ob nimiam regionis frigiditatem, capitis debilitatem, vel senectutem, vel ob calvitiem, celebrare cum pileolo usque ad canonem, si difficile esset petere dispensationem, et usus pileoli raro contingeret.* Prawo dyspensowania w tym względzie zachowane jest papieżowi, jak to poznać można z dekretu Urbana VIII. i orzeczeń wielokrotnych rzymskich kongregacyj. *S. C. Episcop. et Regular. 3. Jan. 1590.*; *17. Jun. 1595, S. R. C. 24. Aprilis 1626.* Mimo to powiada Quarti wyraźnie: *Si non detur recursus ad Summum Pontificem in casu necessitatis obtineri potest ea licentia ab Episcopo ex regulis generalibus.*

To samo co o czapeczce należy rozumieć i o peruce, któréj pod zagrożeniem saméj suspensy a divinis, według dekretu Innocentego XI. niewolno używać; rzeczonym dekretem odjętą została wyraźnie biskupom i nuncyaturom papiezkim władza dyspenzowania w téj mierze. S. Alfons n. 397;

n.) Nie wolno téż odprawiać mszy św. bez mszału, chociażby kapłan umiał na pamięć mszę dnia bieżącego. Niektórzy doktorzy utrzymują, że nigdy nie wolno odprawiać mszy św. bez mszału, lecz *sententia communissima* pospołu z Lugonem, Laymanem, Palausem, Suarezem, Vasquerem, Dianą, Eskobarem, Sporerem, Gobatem, i innymi, twierdzi, że kapłan może odprawiać mszę św. bez mszału, jeżeli trudno o takowy, i nie ma niebezpieczeństwa, aby kapłan miał się pomylić. Ztąd wnoszą Lugo, Palaus, Vasquez, Eskobar, i zwolennicy szkoły Salamanckiéj, że kapłan niemogąc czytać z powodu słabego wzroku lecz umiejący co potrzeba na pamięć, może odprawiać mszę św. byle tylko widział kielich i hostyą o tyle przynajmniéj, o ile to jest konieczném, aby było usuniętém wszelkie niebezpieczeństwo znieważenia, lub nieuszanowania N. Sakramentu, i byle miał mszał na ołtarzu lub inną książkę dla uniknienia zgorszenia. Jednakowoż de Herdt t. 1. n. 20. n. 60. II. mniema, że taki kapłan potrzebuje dyspensy, zatém powinien się udać o nią z prośbą do Kongregacyi Koncylium, albo do biskupa, który ma władzę po temu delegowaną, gdyż w dyspensie mieści się to zastrzeżenie: *Dummodo orator non sit omnino cæcus et memoriter non recitet.* *(Ciąg dalszy nastąpi.)*

L. 4502.

Polecenie dzieła „Żywot Zbawiciela świata P. naszego Jezusa Chrystusa“

Nakładem księgarni G. Gebethnera i Spółki w Krakowie wydane zostało dzieło pod tytułem: „Żywot Zbawiciela świata Pana naszego Jezusa Chrystusa.“ Dzieło to ułożone zostało przez jednego z Dygnitarzy kościelnych zabranych prowincyj, który przez skromność nazwiska i imienia swego nie podał. Opracowane jest na opisie podanym przez 4 Ewan-

listów, przy każdym ustępie dołączony jest obrok duchowny, czyli nauki religijno-moralne. Aczkolwiek przeznaczone przeważnie dla ludu, przecież i wykształceńsi obfite z czytania tego dzieła odnieść mogą pożytki. Zważywszy nadto że cena tego dzieła obejmującego prócz wstępu 689 stronnic, jest nader niską, bo tylko 1 złr. 28 cnt., przeto je najgorliwiéj polecamy i rozszerzania tegoż między ludem pragniemy tém więcéj, że aprobatę Naszą pod dniem 15. Kwietnia 1875, L. 1296 otrzymało.

Z Biskupiego Konsystorza, w Tarnowie dnia 30. Listopada 1876.

L. 4378.

Polecenie dziełka pod tytułem „Przewodnik praktyczny do nauczania katechizmu, wydanego przez X. Józefa Krukowskiego, Plebana Błażowskiego.

JX. Józef Krukowski, Pleban w Błażowy, Diecezyi Przemyślkiéj, wydał dziełko, którego tytuł: „*Przewodnik praktyczny do nauczania katechizmu w klasie I. szkół ludowych.*“ Dziełko to polecił Ordynaryat Biskupi w Przemyślu pod dniem 26. Czerwca 1876. l. 1384. Ponieważ Autor znany jest w piśmiennictwie teologiczném, nadto jako Profesor Teologii pasterskiéj i Katecheta szkół ludowych, a oraz Profesor Katechetyki i Metodyki przy zakładzie teologicznym w Przemyślu, nabył wiadomości takich, które jego Przewodnik, istotnie praktycznym czynią, a Przewielebni dusz Pasterze z korzyścią wielką używać go mogą, przeto dziełko to Wielebnemu Duchowieństwu polecamy, tem chętniéj, że cena jego jest bardzo przystępna. U Autora można nabyć za 1 złr. w. a. Wydane jest to dziełko nakładem księgarni, Gebethnera i Spółki w Krakowie 1876.

Z Biskupiego Konsystorza, w Tarnowie dnia 21. Listopada 1876.

Mutationes inter Venerabilem Clerum:

N. 4198 R. D. *Nicolaus Zabrzeski*, Cooperator in Barcice, translatus est in eadem qualitate ad Siedlce.

„ R. D. *Mathaeus Flis*, Cooperator in Łączki, applicatus est ad Ecclesiam parochialem in Jazowsko.

„ 4286 R. D. *Andreas Bobek*, Cooperator in Mogilany, constitutus est administrator spiritualium ibidem.

„ 294/praes. A. R. D. *Andreas Kulig*, Parochus in Koszarowa, nominatus est Vice-Decanus Żywiecensis.

„ 4464 R. D. *Josephus Nikiel*, Cooperator in Jurków, constitutus est administrator Ecclesiae parochialis in Siemiechów.

„ 295/praes. A. R. D. *Ferdinandus Muchowicz*, Parochus Neofori, cendecoratus est Expositorio canonicali.

„ 4558 R. D. *Josephus Radoniewicz*, Cooperator in Brzeziny, constitutus est administrator spiritualium in Ostrowy.

„ 4483 R. D. *Valentinus Mastelski*, Cooperator in Lipnica murowana translatus est in eadem qualitate ad Pisarzowice.

„ R. D. *Franciscus Wojduła*, neo ordinatus, applicatus est ad Ecclesiam paroch. in Lipnica murowana.

N. 4608 R. D. *Antonius Bryja*, Cooperator in Żywiec, translatus est in eadem qualitate ad Łętownia.

" R. D. *Bronislaus Niklewicz*, Cooperator in Sidzina, applicatus est ad Ecclesiam parochialem in Rabka.

L. 4240.

WYKAZ

przedsięwziętych reparacyj w budynkach plebańskich, jakoteż sprawionych aparatów i sprzętów kościelnych w Dekanacie Tuchowskim.

W Piotrkowicach w ostatnich 10 latach następujące ulepszenia uskutecznione zostały około kościoła i budynków gospodarskich: W r. **1866** dano w kościele posadzkę kamienną w szachownicę kosztem parafian 600 złr. — Tegoż roku w budynku plebańskim dano podsiebitkę, nowe okna, nowy piec, okiennice pomalowane olejno, tę fabrykę prowadził ksiądz miejscowy, dodał ze swego 97 złr. — W r. **1866** kielich z kupą i pateną srebrną z dobrowolnéj składki parafian sprawiony za 95 złr. — **1868** r. Stodołę ściągnięto żelaznemi ankrami, postawiono piec do pieczenia chleba i piec z kuchenki w kuchni za 22 złr. z funduszu zapasowego. — **1869** r. dałem moim kosztem 16 złr. płot nowy od wozówki do stajni — **1870** i **1871** r. Pobito gontem szpichlerz z wozówką i pokryto gontem i słomą 3cią część stodoły za 138 złr. z funduszu zapasowego t. j. z owych 10 centów, które z dwu lat uskładano.— **1871** r. dałem dwa mostki do kuchni i do stajni, przegródkę koło stajen, galeryą przy domu plebańskim moim kosztem przeszło 25 złr. — **1872** r. Ofiarował dwie komeżki karmazynowe, Wielebny Ksiądz Katecheta Stanisław Nowiński dla ministrantów — **1873** r. dałem płot nowy od pasieki do stawku moim kosztem 19 złr. — **1873, 1874, 1875** r. wyburzono połowę zakrystyi murowanéj grożącéj upadkiem, i postawiono od fundamentu na nowo, dano w zakrystyi podłogę z tarcic, przybudowano przysionek do zakrystyi, wyrównano i wysypano piaskiem obejście kościelne, w kruchcie dano podłogę, dano trzy progi dębowe od szkoły ku kościołowi, pobielono zewnątrz cały kościół, poprawiono dzwonnicę, poprawiono i pobito gontem kośnicę, przy domu mieszkalnym plebańskim dano od południa nową bramę, do boiska dano próg nowy dębowy i trzy słupy jodłowe, pokryto gontem i słomą drewutkę z plewnikiem, dano nowe słupy i legary do sztachet od plebanii ku piwnicy, w piwnicy poprawiono sklepienie grożące upadkiem, tudzież pokryto gontem i słomą dwie 3cie części stodoły, na to wszystko obliczono 492 złr., a że ja prowadziłem fabrykę, dodałem ze swego 62 złr. — Jeszcze w r. **1873** naprawiono organy na co same gminy dały 60 złr. — w r. **1875** postawiłem szopę na słupach dębowych pokrytą słomą i gontem własnym kosztem 45 złr.

Piotrkowice 30. Września 1876. *Ks. Mikołaj Polończyk.*

(*Ciąg dalszy nastąpi.*)

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae, die 10. Decembris 1876.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1876. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.